

Изследване биоразнообразието на моделни групи животни в съобществата от пърнар (*Quercus coccifera* L.)

Марио ЛАНГУРОВ, Николай СИМОВ

Един от проектите, одобрен от фонд "Научни изследвания" към МОН на XI^{та} конкурсна сесия в категория "Млади учени" беше "Изследване биоразнообразието на моделни групи животни в съобществата от пърнар (*Quercus coccifera* L.), оценка на антропогенното влияние и предлагане мерки за защита" (№ Б-МУ-1106/01). Колективът се състоеше от учени от ИЗ и НПМ: Агапеае (н.с. С. Лазаров); Orthopteroidea (Blattodea, Mantodea, Isoptera, Orthoptera, Dermaptera, Embioptera - Д. Чобанов); Heteroptera (Н. Симов); Diptera - Phoridae (н.с. М. Лануров); Aves (Н. Караиванов). Изследванията по проекта се провеждаха в двата компактни масива от пърнар в България - между селата Микрево и Каменца (Малешевска пл.) и край с. Калиманци (Южен Пирин). Съобществата на пърнара у нас бяха избрани за място на провеждане на изследванията по проекта поради следните съображения: 1. Слабата проученост във фаунистично и екологично отношение на биоразнообразието в дадените съобщества. 2. Попадане на двете основни находища от една страна в области с повишена нужда от по-нататъшно проучване (Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие) и от друга - в области с най-висока степен на значимост, определена от обобщените данни за видово богатство, ендемични и редки таксони (НСОБР). 3. Попадането на съобществата в категорията "уникални и представителни съобщества в България" (НСОБР), като много редки реликтни медитерански съобщества. На двете места в периода април 2002 - януари 2004 ежесечно бе събран материал с помощта на различни стационарни и маршрутни методи: земни и гървесни капани, Малезови ловилки и гр. В обработката му освен участниците в проекта се включиха и други колеги от страната и чужбина: гр-р С. Бешков (НПМ), К. Иванов (ИЗ / University of Cleveland), гр-р Т. Любомиров (ИЗ), Др Е. Migliaccio (Италия), гр-р В. Сакалян (ИЗ), Др К. Achterberg (Холандия), А. Лапева-Гьоннова (СУ), Н. Коджабашев (Лесотехнически университет). Екипът изказва своята искрена благодарност на кмета на с. Калиманци г-н И. Самарджиев и жителите на селото (специално - на децата), подпомогнали всячески и отзивчиво работата по проекта. По-голям част от постигнатите по-важни резултати:

1. При събирането на материал за настоящата работа бяха ползвани няколко стационарни метода за улов на безгръбначни животни (земни и гървесни капани и Малезова ловилка), за пръв път приложени комбинирано в едни и същи находища за такъв широк спектър от таксономични групи. Това позволява да се анализира пригодността на всеки един от тях за събирането на представители от различните моделни групи и дава възможност получените резултати да бъдат подложени на статистическа обработка и екстраполирани за дадено съобщество като цяло.

2. Седмнадесет рода и 73 вида паяци и насекоми са нови за фауната на България. Тридесет и шест са нови за Балканския полуостров. Два вида паяци - *Brachythele langourovii* Lazarov, 2005, *Harpactea* sp.n. и един вид гвукрило от семейство Phoridae - *Puliciphora* sp.n. са нови за науката. От гръбначните животни са установени 37 вида гнездещи птици, 9 вида земноводни и 16 вида влечуги.

3. Получените данни, показващи голямото видово разнообразие (при настоящото проучване са установени над 1430 вида животни), наличието на 17 ендемични, 15 реликтни и 37 редки вида, доказват високата консервационна значимост на съобществата от пърнар в България.

Част от резултатите са публикувани в осем научни статии: СНОВАНОВ, 2003 - *Articulata* **18**(2): 227-246; КАРАИВАНОВ, 2005 - In: Gruev, Nikolova & Donev (Eds) - Proc. Balkan sci. conf. Biol., Plovdiv, 19-21 May 2005: 404-408; LAZAROV, 2005 - *Rev. suisse zool.*, **112** (1): 189-193; LAZAROV, 2005 - *Acta zool. bulg.*, **57** (2): 145-152; LAZAROV, In press - *Mitt. Mus. Natkd. Berl., Zool. Reiche*; LAZAROV, In press - Proc. 22nd ECA; SIMOV & JOSIFOV, 2004 - *Hist. nat. bulg.*, **16**: 89-94; SIMOV, 2005 - *Z. Arb. Gem. Öst. Ent.*, **57**: 17-21.